

İlgili Kanun / Madde
5953 S. BİŞK/14

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2025/7054
Karar No. 2025/8330
Tarihi: 03.11.2025

- GAZETECİNİ KIDEM TAZMİNATI
- GAZETECİNİ KIDEM TAZMİNATI
- HESABINDA TAVAN SINIRLAMASININ BULUNMADIĞI
- GAZETECİNİ KIDEM TAZMİNATINA FESİH TARİHİNDEN FAİZ İŞLETİLMEYECEĞİ
- GAZETECİNİ KIDEM TAZMİNATINA DAVA VE ISLAH TARİHİNDEN YASAL FAİZ UYGULANACAĞI

ÖZETİ: Fikir ve sanat işinde çalışma ölçütü, gazetecilik mesleğinin yerine getirilmesine dair ve doğrudan doğruya söz konusu alanlarda çalışmayı ifade eder. Buna göre yazar, muhabir, redaktör, düzeltmen, çevirmen, fotoğrafçı, kameraman, ressam, karikatürist gibi çalışanlar gazetecilik mesleği ile doğrudan doğruya ilgili olup "gazeteci" olarak değerlendirilmelidir. Ancak aynı tür işyerlerinde teknik sorumlu, şoför, sekreter, muhasebe elemanı, satış ve pazarlama gibi işlerde çalışanlar "gazeteci" olarak değerlendirilemezler.

Somut uyuşmazlıkta, davacının 01.07.1986 tarihinde işe ilk başladığında karanlık oda teknisyeni olarak çalıştığı, davacının foto muhabiri olarak geçtiği ilk haber arşiv kaydının 22.08.1990 tarihi olduğu dosya kapsamına göre sabittir. Her ne kadar Bölge Adliye Mahkemesinin İlk Derece Mahkemesinin ilk kararının ortadan kaldırılmasından sonra İlk Derece Mahkemesince, karanlık oda teknisyenliği görevi 5953

sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmemiş ise de işe ilk başladığı yıllarda karanlık oda teknisyeni olan davacının icra ettiği işin esasen, çekilen fotoğrafların habere hazırlanması olduğu gözetildiğinde; davacının davalı işyerinde fikir ve sanat işlerinde ücret karşılığı çalıştığı ve tüm çalışma süresi boyunca 5953 sayılı Kanun'a tâbi olduğu anlaşılmaktadır. Şu hâlde davacının 01.07.1986 yılında işe ilk başladığı günden itibaren tüm çalışma süresi boyunca 5953 sayılı Kanun'a tâbi olduğu kabul edilerek hak kazandığı kıdem tazminatı, tavan uygulaması olmadan son ücreti üzerinden hesaplanmalı, davalı tarafından fesih sonrası ödenen kıdem tazminatı miktarı mahsup edilerek davacının bakiye kıdem tazminatı hüküm altına alınmalıdır.

Taraflar arasındaki bir diğer uyuşmazlık ise hüküm altına alınan kıdem tazminatına yürütülecek faizin başlangıç tarihi hususundadır. 5953 sayılı Kanun'da kıdem tazminatına fesih tarihinden itibaren faiz ödeneceği yönünde bir düzenleme yer almamaktadır. Dava kısmi dava olarak açıldığından kıdem tazminatına işletilecek faiz, dava ve ıslah tarihlerinden itibaren yasal faiz olmalıdır. Mahkemece kıdem tazminatı için fesih tarihinden itibaren faiz işletilmesi bir diğer bozma nedenidir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı taraf vekillerince temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçelerinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin davalı nezdinde 01.07.1986-04.10.2011 tarihleri arasında gazeteci/foto muhabiri olarak ve kesintisiz şekilde çalıştığını, davacının çalışma süresince fazla çalışma yaptığını, karşılığı ücretlerin ödenmediğini, gece çalışmasında saat 00.00'dan sonraya denk gelen her fiili çalışma için ayrıca normal ücretinin %5'i oranında prim ödenmesi gereken davacıya davalı tarafından primlerinin ödenmediğini, yıllık ücretli izinlerinin kullanılmadığını, davacının iş sözleşmesinin emekli olması nedeniyle sona erdiğini, davacının kesintisiz çalışmasına rağmen kıdem tazminatının davalı tarafından kısmen mülga 1475 sayılı İş Kanunu (mülga 1475 sayılı Kanun) dikkate alınarak tavan

uygulanmasıyla, kısmen 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştırılanlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanun (5953 sayılı Kanun) göre tavan uygulaması yapılmadan ikili bir sistemle ödenmek suretiyle eksik ödendiğini ileri sürerek bakiye kıdem tazminatı, yıllık ücretli izin, fazla çalışma ücreti, fazla çalışma ücretinin işlemiş günlük %5 fazlası alacağı, toplu iş sözleşmesi kaynaklı gece primi alacağının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; davacının davalı nezdinde 01.07.1986-01.12.1996 tarihleri arasında fotoğraf laboratuvar teknisyeni olarak çalıştığını, teknisyen olarak çalıştığı dönemde fikir işçisi olmadığından 5953 sayılı Kanun'a tâbi olmadığını, davacının 01.12.1996-04.10.2011 arasında foto muhabiri olarak çalıştığını, yıllık ücretli izinlerini kullandığını, istisnai olarak fazla çalışma yapan davacının bu ücretlerinin bordroya yansıtılarak ödendiğini, bu nedenle fazla çalışma ücreti talep etmesi mümkün olmadığı gibi feri nitelikteki %5 talebinin de mümkün olmadığını, gece primi alacağının bulunmadığını, davacının davasını ispat edecek somut delilinin bulunmadığını, alacakların zamanaşımına uğradığını savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

Bölge Adliye Mahkemesinin 22.06.2022 tarihli kaldırma kararı üzerine İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; Sosyal Güvenlik Kurumu işten ayrılma bildirgesinde davacının işten çıkış kodunun Kod (8) (Emeklilik) olarak bildirildiği, davacının iş sözleşmesinin emeklilik nedeni ile sona erdiği, davalı tarafından davacıya kıdem tazminatı ödemesi yapılmış olup yapılan ödeme miktarı mahsup edilerek bakiye kıdem tazminatına hükmedildiği, dosya kapsamı ve tanık beyanlarına göre davacının günde 1,5 saat fazla çalışma yaptığı görülmekle bu alacak yönünden taleple bağlı kalınarak hüküm kurulduğu, Bölge Adliye Mahkemesinin Mahkemenin ilk kararını ortadan kaldırdığı kararı uyarınca Anayasa Mahkemesinin iptal kararı gözetilerek fazla çalışma ücretlerinin %5 fazlası alacağı yönünden talebin reddi gerektiği, ispatlanamayan gece primi alacağı talebinin reddi gerektiği, davacının tüm yıllık ücretli izinlerini kullandığı anlaşılmakla yıllık ücretli izin talebinin de reddi gerektiği gerekçesiyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde taraf vekillerince istinaf başvurusunda bulunulması üzerine, Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; somut olayda, davacının davalı işyerinde ilk olarak karanlık oda teknisyeni olarak çalıştığı, dosyaya ibraz edilen kayıtların incelenmesinde, davacının foto muhabiri olarak geçtiği ilk haber arşiv kaydının 22.08.1990 tarihi olduğu, davacı tarafından 1990 yılından önceki tarihlerde çekildiği ileri sürülen bir kısım haber fotoğrafları dosyaya sunulmuş ise de ilgili fotoğrafların foto muhabiri olarak davacı tarafından çekildiğinin içeriklerinden tespit edilemediği,

bu durumda davacının 01.07.1986-21.08.1990 tarihleri arasındaki çalışma süresinin mülga 1475 sayılı Kanun kapsamında gerçekleştiği ve bu dönem yönünden hak kazanacağı kıdem tazminatının tavana tâbi olduğu dikkate alınarak, davacının bakiye kıdem tazminatının belirlenmesinde isabetsizlik bulunmadığı, ibraz edilen yıllık ücretli izin belgeleri ve hükme esas alınan ek bilirkişi raporu içeriği ile davacının bakiye yıllık ücretli izin alacağı bulunmadığı, ilgili raporda yapılan hesaplamanın yerinde olduğu, dava ve ıslah zamanaşımı def'inin dikkate alındığı gerekçesiyle tarafların istinaf başvurularının esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

1. Davacı vekili temyiz dilekçesinde;

a. Bilirkişi raporuna itirazları değerlendirilmeden sonuca gidildiğini, dosyaya sunulan deliller itibarıyla davacının tüm çalışma süresi boyunca 5953 sayılı Kanun'a tâbi olarak çalıştığının ispatlanmasına rağmen kıdem tazminatına eksik hükmedildiğini, dosya kapsamından davacının ilk işe başladığı 1986 yılından itibaren 5953 sayılı Kanun'a tâbi olarak ve foto muhabiri olarak görev yaptığının ispatlandığını,

b. Davacının bir an için karanlık oda teknisyeni olduğu varsayılrsa dahi, karanlık oda teknisyeni görevinin çekilen fotoğrafların habere hazırlanması olduğundan, gazeteci olma sıfatını ve 5953 sayılı Kanun'a tâbi olma durumunu değiştirmedikçe, zira karanlık oda teknisyenin görev tanımına göre haber kayıtlarını esas hazırlayan kişinin karanlık oda teknisyeni olduğunu,

c. Kıdem tazminatının iş sözleşmesinin feshinden itibaren en yüksek banka mevduat faiziyle tahsili yerine yasal faiziyle tahsiline hükmedilmesinin hatalı olduğunu,

d. Davacının tüm çalışma süresi için 5953 sayılı Kanun'a göre yıllık ücretli izin hakkı hesaplanarak, kullanılan izinlerin mahsubu ile izin ücretinin hesabı gerekirken, ilk 4 yıllık süre için mülga 1475 sayılı Kanun hükümlerine göre izin süresi hesaplamasının isabetsiz olduğunu, kararın bakiye kıdem tazminatının reddedilen kısmı ile yıllık ücretli iznin reddi yönünden bozularak davanın tümünden kabulü gerektiğini ileri sürmüştür.

2. Davalı vekili temyiz dilekçesinde;

a. Hükme esas alınan bilirkişi raporunun hatalı olduğunu, rapora itirazlarının değerlendirilmediğini,

b. Davacının 01.07.1986-01.12.1996 tarihleri arasında mülga 1475 sayılı Kanun, 01.12.1996- 04.10.2011 arasında 5953 sayılı Kanun'a tâbi olduğunu, her iki Kanun kapsamında çalıştığı süreye ilişkin kıdem tazminatının eksiksiz ödendiğini, davanın reddi gerektiğini,

c. Yapılan kıdem tazminatı ödemelerinin eksik ve hatalı mahsup edildiğini,

ç. Kıdem tazminatına fesih tarihinden itibaren faiz işletilmesinin hatalı olduğunu,

d. Davacının fazla çalışma ücreti bulunmadığını, fazla çalışma yaptığında karşılığının ödendiğini veya izin kullandığını,

e. Davanın kısmi dava olarak açılmasına rağmen davacının ıslah talebi yerine talep artırımında bulunması nedeniyle artırım talebinin kabul edilmemesi gerektiğini, ıslah olarak kabul edildiğinde ise faiz başlangıcının ancak ıslah tarihi olabileceğini, faiz başlangıcının fesih tarihi olamayacağını,

f. Talep edilen alacaklar davacı tarafından belirlenebilecek nitelikte olduğundan davanın belirsiz alacak davası olarak açılmayacağını,

g. Alacakların zamanaşımına uğradığını ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık; davacının tüm çalışma süresi boyunca 5953 sayılı Kanun'a tâbi olup olmadığı, dava türü, zamanaşımı, hükmedilen kıdem tazminatı ve yıllık ücretli izin alacaklarının hesap yöntemi, kıdem tazminatında faiz türü ile faiz başlangıç tarihi hususlarındadır.

1. Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre taraf vekillerinin aşağıdaki paragrafların kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2. Somut uyuşmazlıkta davacı tarafından 01.07.1986-04.10.2011 tarihleri arasındaki tüm çalışma süresinin 5953 sayılı Kanun'a tâbi olarak gerçekleştiği ileri sürülmüş, davalı tarafından 01.07.1986- 01.12.1996 tarihleri arasında davacının fotoğraf laboratuvar teknisyeni (karanlık oda teknisyeni) olarak çalıştığı, bu çalışma döneminin mülga 1475 sayılı Kanun'a tâbi olduğu savunulmuştur. Hükme esas alınan bilirkişi raporunda; davacının 01.07.1986-21.08.1990 tarihleri arasındaki çalışma süresinin mülga 1475 sayılı Kanun kapsamında gerçekleştiği ve bu döneme dair kıdem tazminatının tavana tâbi olduğu, 22.08.1990 tarihinden sonraki çalışmasının ise 5953 sayılı Kanun'a tâbi olduğu kabul edilerek iki ayrı hesaplama yapılmıştır.

5953 sayılı Kanun'un 1. maddesinde, “Bu Kanun hükümleri Türkiye’de yayınlanan gazete ve mevkutelerle haber ve fotoğraf ajanslarında her türlü fikir ve sanat işlerinde çalışan ve İş Kanunundaki işçi tarifi şümulü haricinde kalan kimselerle bunların işverenleri hakkında uygulanır. Bu Kanunun şümulüne giren fikir ve sanat işlerinde ücret karşılığı çalışanlara gazeteci denir” şeklinde kurala yer verilerek Kanun'un kapsamı ve gazeteci tanımı ortaya konulmuştur. Buna göre Kanun'un kapsamında kalan işyerleri, Türkiye’de yayınlanan gazete ve mevkutelerle, haber ve fotoğraf ajansları olarak sıralanabilir. Kanun'da bahsi geçen “gazete” ve “mevkute” gibi kavramların nesne anlamında olmadığı günlük gazete ya da daha uzun dönemsel yayınların basıldığı yer olan işletmenin anlaşılması gerektiği açıktır. Bununla birlikte gazete ve dönemsel yayının Türkiye’de yayımlanması bir başka zorunluluktur. Bahsi geçen dört tür işyerinde fikir ve sanat

işlerinde ücret karşılığı çalışanlar, Kanun'da "gazeteci" olarak adlandırılmıştır.

Fikir ve sanat işinde çalışma ölçütü, gazetecilik mesleğinin yerine getirilmesine dair ve doğrudan doğruya söz konusu alanlarda çalışmayı ifade eder. Buna göre yazar, muhabir, redaktör, düzeltmen, çevirmen, fotoğrafçı, kameraman, ressam, karikatürist gibi çalışanlar gazetecilik mesleği ile doğrudan doğruya ilgili olup "gazeteci" olarak değerlendirilmelidir. Ancak aynı tür işyerlerinde teknik sorumlu, şoför, sekreter, muhasebe elemanı, satış ve pazarlama gibi işlerde çalışanlar "gazeteci" olarak değerlendirilemezler.

Somut uyuşmazlıkta, davacının 01.07.1986 tarihinde işe ilk başladığında karanlık oda teknisyeni olarak çalıştığı, davacının foto muhabiri olarak geçtiği ilk haber arşiv kaydının 22.08.1990 tarihi olduğu dosya kapsamına göre sabittir. Her ne kadar Bölge Adliye Mahkemesinin İlk Derece Mahkemesinin ilk kararının ortadan kaldırılmasından sonra İlk Derece Mahkemesince, karanlık oda teknisyenliği görevi 5953 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmemiş ise de işe ilk başladığı yıllarda karanlık oda teknisyeni olan davacının icra ettiği işin esasen, çekilen fotoğrafların habere hazırlanması olduğu gözetildiğinde; davacının davalı işyerinde fikir ve sanat işlerinde ücret karşılığı çalıştığı ve tüm çalışma süresi boyunca 5953 sayılı Kanun'a tâbi olduğu anlaşılmaktadır. Şu hâlde davacının 01.07.1986 yılında işe ilk başladığı günden itibaren tüm çalışma süresi boyunca 5953 sayılı Kanun'a tâbi olduğu kabul edilerek hak kazandığı kıdem tazminatı, tavan uygulaması olmadan son ücreti üzerinden hesaplanmalı, davalı tarafından fesih sonrası ödenen kıdem tazminatı miktarı mahsup edilerek davacının bakiye kıdem tazminatı hüküm altına alınmalıdır.

3. Taraflar arasındaki bir diğer uyuşmazlık ise hüküm altına alınan kıdem tazminatına yürütülecek faizin başlangıç tarihi hususundadır. 5953 sayılı Kanun'da kıdem tazminatına fesih tarihinden itibaren faiz ödeneceği yönünde bir düzenleme yer almamaktadır. Dava kısmi dava olarak açıldığından kıdem tazminatına işletilecek faiz, dava ve ıslah tarihlerinden itibaren yasal faiz olmalıdır. Mahkemece kıdem tazminatı için fesih tarihinden itibaren faiz işletilmesi bir diğer bozma nedenidir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgililere iadesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

03.11.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.